

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

La patata | Es tracta de la trumfa catalana literal, no pas la de la Trinca, però tot va començar amb la «ceba de Figueres». Ningú no es pot creure que totes les cebes que mereixen aquesta denominació hagin crescut a la capital empordanesa, que té un terme municipal petit. El nom té una explicació: molt abans de la guerra, Josep Torrent Ribas, pagès de l'Armentera, carregava el carro d'aquestes cebes dolces, poc picants i vermelloses (les millors), del seu poble, de Ventalló, etc., i les portava a vendre a Barcelona. Allà, quan li demanaven d'on eren, per fer-ho ras i curt els deia que de Figueres. Vet-ho ací. Avui els seus besnets porten l'empresa Torribas, que va fundar ell i, a través del projecte CatOrigen, estan per promoure i fer créixer el conreu i el consum de la patata nacional, que resulta ser l'amarin. A més de ser indubtablement «de proximitat», es conserva bé, és més fàcil de pelar perquè té pocs ulls, és blanca i melosa, excel·leix en els guisats, suquets, trinxats... I millora els plats tradicionals del país, perquè és la que recull més els sabors de la cassola. Cert és que no van tan bé per fer-les rosses, vives; és a dir, per fregir.

>> Les patates de CatOrigen són promogudes pels besnets de Josep Torrent Ribas, pagès de l'Armentera. (Foto: CATORIGEN)

Un capellà nou | Avui dia, l'ordenació d'un prevere és una novetat, una notícia, perquè el fet és extraordinari, poc comú. Al bisbat de Girona, aquesta darrera dècada, si no m'he descomptat, han estat consagrats cinc capellans: Antoni Coll, el 2020; Dagoberto

Rojas, el 2018; Jordi Pla, el 2015; Pere Narbona, el 2014; i el darrer, Carles Sánchez, fa un parell de mesos. Va ser a la Catedral, en una cerimònia presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Joan Planellas, perquè a Girona no hi ha bisbe d'ençà que Francesc Pardo es va morir, el març passat. Un altre fet històricament fora de l'ordinari és la quantitat de parròquies que avui dia s'adjudiquen a cada sacerdot: mossèn Carles Sánchez, que ja era diaca i monjo a Solius, serveix les de Sant Miquel de Fluvià, Sant Mori, l'Armentera, Empúries, l'Escala, Montiró, Saldet, Valveralla, Ventalló, Vilacolum, Viladamat, Vilamacolum, Vila-robau, el Far d'Empordà, Siurana, Camallera, Gaüses, Llampalles, Saus, Valldevià, Vilaür i Vilopriu. Valga'ns Déu!, escauria d'exclamar. De feina en té i en tindrà, com va dir el prelat tarragoní, de «pasturar les ovelles del Senyor».

Narcollanxes | A l'estret de Gibraltar i a la costa tarragonina, per importar hauria s'utilitzen les anomenades *narcollanxes* (de gran velocitat) o *gomes* (semirígides), que preparaven a Castelló d'Empúries, exactament a Empuriabrava. Els Mossos d'Esquadra, la Vigilància Duanera i la Guàrdia Civil van detenir dinou persones de l'empresa que les fabricava il·legalment (només dues van ser empresonades), i van intervenir vint-i-dues embarcacions. Els acusats, també dels delictes d'organització criminal, contraban, blanqueig de capitals i tràfic de drogues, n'ajustaven les peces que els arribaven d'altres països en una nau; un cop enllestides les llanxes, també actuaven com a *hub* que proveïa els clients de tot: gasolina, transport, grues...: el que es diu un servei complet.

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

El tren-tram de la Costa Brava | El tren-tram de la Costa Brava centre podria ser una realitat d'aquí a una dècada. Aquest és l'anunci desitjat per l'associació Promoció del Transport Públic i molts ciutadans de la zona, alguns dels quals encara evoquen, amb

romàntica enyorança, el pas del Tren Petit (de Sant Feliu de Guíxols a Girona), que va desaparèixer l'any 1956 després de set dècades de servei (a l'estil de cada època). La Generalitat ha licitat l'estudi per determinar la viabilitat del tren-tram, amb una proposta de traçat de connexió de diferents municipis entorn del massís de les Gavarres, i amb una freqüència de pas inferior a quinze minuts i possibles ramals. És una línia de tren llargament reivindicada i que podria atenuar l'impacte de la circulació de vehicles que funcionen amb combustibles fòssils, amb el consegüent benefici per a la reducció d'emissions i la millora climàtica. Segons dades de l'associació Promoció del Transport Públic, al Baix Empordà hi ha uns nou-cents quaranta vehicles de motor per cada mil habitants, i es fan nombrosos desplaçaments entre les principals poblacions de la comarca per motius laborals o d'oci. El tren-tram, planteja l'associació, podria atraure uns 6,7 milions de viatgers cada any (18.281 viatgers per dia) i això el faria econòmicament viable. El nombre d'ajuntaments i entitats que comparteixen la necessitat del projecte i que ho manifesten obertament creix dia a dia, i això no es pot passar per alt. Amb el panorama actual i el que, segons les previsions, s'esdevindrà, tant en matèria d'extinció dels combustibles fòssils a curt termini com de progressió del canvi climàtic, no crec que s'hagin de donar gaires voltes, més enllà de qüestions pràctiques, a un projecte assenyat com aquest i reclamat pel territori. I la data que l'associació proposa per posar en marxa del tren, el 2030, no està gens fora de lloc si tothom s'arremanga i posa fil a l'agulla.

El Cercle Artístic de Palamós | El Cercle Artístic de Palamós, que actualment té una vuitantena de socis, va complir quaranta anys de servei a l'art i als artistes amateurs. I ho va celebrar a finals del 2022 amb activitats diverses, obertes al públic, i amb l'objectiu d'atraure més integrants interessats en les diferents tècniques artístiques que el cercle ofereix: cursos i tallers de pintura (a l'oli, aquarel·la i de tècniques mixtes) i de dibuix, sessions de model, tallers per a infants, i altres tallers artesans de pintura sobre roba, seda i vidre. Entitats com el Cercle Artístic de Palamós solen passar desapercebudes